

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja z poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Boj za Celje ni končan!

Kolika radost je vladala po slovenskem Štajarju pred poldrugim letom, ko smo dobili z Dunaja poročilo, da je celjska slovensko-nemška gimnazija vsprejeta v državnem zboru! Takrat smo Slovenci zasloveli po vsem omikanem svetu, češ skromna Slovenija je premagala oholo, krivično Germanijo na Spodnjem Štajarskem.

Ne, oholih in krivičnih Nemcev nismo takrat premagali sami Slovenci, ampak pomagali so nam je premagati naši slovanski bratje, Čehi, Poljaki in Hrvati ter katoliški in konservativni Nemci. Zakaj da je letos dne 5. januarija propadla ta postavka v državnem zboru, je znano: Manjkalo je veliko Poljakov, Čehov, Hrvatov in dva Slovence, Višnikar in Nabergoj. In tako je bila postavka za celjsko slovensko gimnazijo odklonjena s 109 glasovi proti 98.

Temu glasovanju so se odtegnili katoliški poslanci Dipaulijeve stranke, le gornjeavstrijski katoliški kmet, poslanec Rogl je glasoval s Slovenci, istotako predarlski krščansko-socijalni poslanec Kohler. Od nemških konservativcev pa so nam ostali zvesti prelata Treuinfels in Baumgartner ter vrli štajarski kmet Kaltenegger. Vsa čast tem možem, da so tako neustrašeno glasovali za pravico Slovencev!

Zoper celjsko slovensko-nemško gimnazijo so pa glasovali nemški liberalci, nacionalci in pa žal, krščanski socialisti. Ali bode zdaj ta gimnazija, za katero smo se toliko trudili in že tudi žrtvovali, prenehala? Ne! Do konca šolskega leta mora obstati, sicer bi se ondotnim dijakom, profesorjem, pa tudi dotičnim starišem storila največja krivica; in naj tudi gosposka zbornica teh borih 12.850 gld. za to gimnazijo ne dovoli. In kaj pa v jeseni?

Naučni minister bode storil najbolj prav, da ustanovi na celjski višji gimnaziji slovenske paralelke, kakoršne obstojijo v Mariboru in prav dobro uspevajo. Nemški Celjani se bodo temu seveda upirali; toda minister si to piskavo nemštvo le naj natanko ogleda in videl bode, da je med celjskimi Nemci malo pristnih Nemcev, razun uradnikov.

Uradnike naj zanaprej vlada pošilja v Celje slovenske ali slovanske in le take nemške, ki so slovenskega popolnoma zmožni. Kdor je naš kruh, naj govori tudi naš jezik! Potem bode visoka gospoda na Dunaju kmalu videla, kako pristno da je celjsko nemštvo in ta steber mosta, katerega prusaki zidati hočejo do Trsta in Adrije, se bode razrušil, gotovo ne na škodo mile Avstrije!

Razun uradnikov dobiva celjsko nemštvo veliko moč od prusaških Avstrijcev in pa iz nemškega »rajha«. Kdor prebira izkaze darov za celjski »Studentenheim«, mora temu pritrčiti. Kakor hitro bodo ti viri usahnili

— in Nemci se morajo navoliti tega vednega beračenja — bode se videlo, kako da je celjsko nemštvo. Pa tudi mi Slovenci ne smemo nikakor nositi svojih denarjev k nemškemu trgovcu, gostilničarjem in sploh obrtnikom.

Kadar dobimo v Celje naše uradnike, profesorje in se bomo Slovenci držali vestno gesla »Svoji k svojim«, takrat še-le bode boj za Celje končan; Celje bode slovensko. In večni Bog nas Slovencev gotovo pri tem naporu ne bode zapustil. Saj nismo sami, naši slovanski bratje, Čehi, Poljaki in Hrvati nas bodo podpirali; saj so ti ravno te dni videli, če se Nemci rogajo nam, rogajo se tudi našim bratom!

Nova volilna pravica.

Pri bližajočih se volitvah za državni zbor imajo letos prvokrat pravico voliti vsi državljani moškega spola, ki so 24 let stari; pri volitvah za deželni zbor še to ne velja. Voliti pa ne smejo oni, ki so zavolj kakega zločina izgubili svojo državljansko pravico za vselej ali za nekoliko let, dokler je zopet ne zadobijo. Tako je nastala nova skupina volilcev, ki se imenuje splošna ali peta kurija, ker obsega novo, peto vrsto takih mož, ki imajo volilno pravico. V prvi vrsti ali kuriji so volilci v mestih in trgih, v drugi vrsti so občine na deželi, v tretji so udje trgovskih in obrtnih kamor ali zbornic, v četrti veleposestniki. Kdor v tem ali onem oddelku voli, sme tudi v drugih. Le veleposestniki ne smejo voliti niti v občinah na deželi, niti v mestih ali trgih; kdor v mestu voli, ne sme ob enem še tudi kje na deželi voliti. Vsaka vrsta volilcev ima si izvoliti določeno število poslancev. Nova, peta kurija sme in mora izvoliti 72 poslancev; med njimi mora poslati Štajarska dežela štiri, Kranjska jednega, istotako Koroška, Gorica in Trst.

Ta volilna kurija je za bodočnost prav pomenljiva. Vse stranke delujejo na to, da bi si pridobile pri novih volitvah prav dosti poslancev. Zato se marljivo zbirajo in pogovarjajo o tej zadevi. Liberalci vlečejo na svojo in socialisti tudi na svojo stran; a pravi nasprotniki si zaradi tega niso, kar se je v zadnjem času tu pa tam že dovolj jasno pokazalo. Vez, ki jih druži, je »sovražstvo proti cerkvi, proti duhovnikom, proti katoliškemu krščanstvu«. To sovražstvo jih druži od dne do dne bolj trdno. S tem nam dajo nehote vzgled, kako imamo ravnati tudi mi! Kjerkoli in kedarkoli ti je mogoče, udeleži se katoliško-političnih shodov in ljudskih zborovanj, da zveš o svojih narodnih in političnih dolžnostih, a tudi v pravicah, ki ti gréjo. Ogibaj se onih, ki delajo ljudstvu vedno le same obljube, katerim je za denar, ne pa za srečo ljudstva; oklepaj se onih, ki so se ohr-

nili versko prepričanje in ljubeče srce do bližnjega. To imaš posebno letos storiti, ko se je volilna pravica precej razširila; zato se je posluži, vporabi jo, ne zanemari je. V novi, peti kuriji smeš voliti, ako imaš 1. avstrijsko državljansko pravico, 2. ako si dopolnil 24 let, 3. ako si preživel šest mesecev pred razpisom volitve na kraju, v občini, kjer se voli. Ako bi se tedaj naznanila volitev dne 1. marcija l. 1897., moraš vsaj od 1. septembra l. 1896. sem v istem kraju prebivati, to je pol leta.

V peti kuriji sme se enkrat voliti tudi vsak, kdor je že v kaki drugi kuriji volil, ker ta nova, peta kurija je občna, splošna. Kdor pa 1. nima treh, ravnokar navedenih lastnostij, ne sme voliti, tudi 2. oni ne, ki ima jeroba ali varuha, 3. ki dobiva podporo iz javnega ali občinskega premoženja, niti 4. oni ki je v »konkursu«, dokler se stvar pred sodnijo ne poravna, kakor tudi 5. oni ne, ki je prišel zavolj kakega zločinstva ali obsodbe ob državljansko pravico. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

O Marijin otrok, čuj in beri!

Blaženi, ki bodo Tebe zidali!
Tob. XIII, 16.

V Mariboru se stavi preblaženi Devici Mariji, Materi Milosti, na čast nova cerkev in sicer iz milodarov hvaležnih Marijinih otrok. Ustanovila se je v ta namen v frančiškanskem samostanu posebna družba za zidanje nove cerkve. Vsak družnik daruje najmanj 5 kr., to je 10 helarjev nove veljave vsaki mesec — na leto 60 kr., to je 1 krono in 20 helarjev za Marijino cerkev. — Duhovne dobrote te Marijine družbe so precej velike. Stoji namreč ta družba v posebnem varstvu sv. starišev preblažene Device Marije, sv. Joahima in sv. Ane. Razun 15 svetih maš, ki se vsaki mesec in vsako leto služijo (glej pravila § 5 b), bereta se še vsaki dan dve sv. maši in sicer ena za vse žive in druga za vse rajne družnike in dobrotnike. Namen je ta, da bi po mogočni priprošnji Matere milosti vsi živi družniki in dobrotniki dosegli enkrat blaženo smrt in vsi rajni bili hitro rešeni iz ognja vic. Ko bode nova cerkev dozidana in družba preneha, pridejo vsa imena družnikov k podnožju čudodelne podobe Matere Milosti in se bodo tam hranila za večni spomin. — Vrh tega se še vsak družnik udeleži vseh molitev, dobrih del, božjih potov in daritev sv. maš, ki se v namen te družbe opravljajo. Prosimo torej v imenu preblažene device Marije, Matere Milosti, vse hvaležne Marijine otroke, naj pristopijo k tej družbi in nam pomagajo dovršiti veličastno svetišče Matere Milosti. Veliko jih je sicer že pristopilo — naša družba šteje zdaj 40.000 udov — vendar veliko družnikov in milodarov še pričakujemo in potrebujemo, če hočemo to bogoljubno delo tudi srečno dokončati! — Imamo namreč namen, da bi ta Marijina cerkev bila ob enem spomin sedemstoletnice rojstva velikega čudodelnika in čistilca Marijinega, sv. Antona Padovanskega, ki se je po mnogih krajih in deželah 15. avgusta 1895 slovesno obhajala, kjer se ta čudodelnik celega sveta časti in na pomoč kliče.

Nekako hočemo tudi s tem bogoljubnim delom oživiti in obuditi češčenje in zaupanje do sv. device — mučenice Filumene, ki se je še pred kakimi 40 leti na Slovenskem čistila in se tudi kazala čudovito pomočnico v brezštevilnih stiskah in nadlogah našega pozemeljskega življenja — zatorej bodeta imela tudi sv. Anton Padovanski in sv. Filumena svoji lastni kapelici v novi Marijini cerkvi. Veliko je naše zaupanje, da bode Marija, Mati Milosti, v tej cerkvi velike milosti delila in

da bodeta ta čudodelna svetnika v tem Marijinem svetišču razodevala, kako velika in mogočna sta pred božjim obličjem v nebeškem kraljestvu.

Ker smo prepričani, da ima preblažena Mati božja veliko otrok in čistilcev med pobožnimi Slovenci in da se češčenje in zaupanje do sv. Antona Padovanskega in sv. device-mučenice Filumene vedno bolj razcveta in širi, trdno zaupamo, da se bo še veliko Marijinih otrok za našo družbo oglasilo in svojo ljubezen in zaupanje do sv. Antona in sv. Filumene s tem pokazalo, da nas v našem blaženem pa tudi trudapolnem delu podpirajo! Ko so naš milostivi knezoškofo 10. avgusta 1893 — na dan blažene smrti veličastne device-mučenice sv. Filumene — blagoslovili podzidje in položili temeljni kamen za Marijino svetišče, so po presveti daritvi sledeče besede izgovorili: »Pri oltarju sem danes prosil plačevalca vsega dobrega, naj milodare dobrotnikov za to hvale vredno delo s časnimi in večnimi dobrotami povračuje. Imena radodarnih dobrotnikov niso sicer znana pred svetom in niso zapisana v očitnih listih — pa ta imena so gotovo zapisana v bukvah življenja. Preroške besede pobožnega Tobija čez krasno Jeruzalemsko mesto in njegov veličastni tempelj: »Blaženi, ki bodo Tebe zidali« se bodejo tudi nad vsemi tistimi izpolnile, ki s svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev. Amen, amen Van pravim: Vsi, ki s svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev, pridobijo si pravico do večnega sedeža v nebeškem kraljestvu!« — Predragi Marijini otroci, premislite te globoke besede v duhu sv. vere ter hitite ubogim očetom frančiškonom na pomoč, pomagajte jim zidati cerkev, ki bode posvečena preblaženi Devici Mariji, Materi Milosti, in posebnemu češčenju čudodelnih svetnikov sv. Antona Padovanskega in sv. device-mučenice Filumene!

Sklepamo našo ponižno prošnjo z geslom, ki smo si ga izvolili za naše bogoljubno delo in v katero stavimo celo svoje zaupanje; tako-le se glasi:

Vse po Mariji! Vse za Marijo!
Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Frančiškanski samostan v Mariboru.

O. Kalist Heric,
gvardijan in predsednik Marijine družbe.

Gospodarske stvari.

Kako se ribe shranjujejo?

Naravno je, da žive ribe moremo le v vodi, v posebno zato napravljenih zabojih ohraniti. Ker je pa že marsikateri, ki si je ribe v take zaboje ali truzice vložil in hranil za prodajo ali postni čas, skušil, da mu jih je vendar več zbolelo ali poginilo, ter imel znatno škodo, zatorej hočemo govoriti, kako se z ujetimi ribami ravna, da bodo dolgo zdrave in užitne ostale.

Precej trpežne so borove deske ali late za napravo takih zabojev. Deske se od vseh strani razun dna precej gosto navrtajo (preluknjajo), ali pa se zaboje iz lat zbije. Luknje ali špranje morajo precej velike biti, seveda primeroma manjše od rib.

Zaboj mora imeti vratica s ključavnico. Če so luknje ali špranje premale, oziroma preozke, se lahko z ribjo žlema, katero ribe vedno izpuhavajo in z raznim blatom, ki z vodo pride, zamašijo. Če ta žlema ne more skoz luknje ali špranje vedno odhajati (odplaviti), so ribe primorane to nesnago požirati, kar rodi bolezen, začnejo smrdeti, jim luskine odpadejo, večkrat postanejo krastave in poginejo. Zato je potrebno, da se z ribami napolnjeni zaboji večkrat pregledajo in osnažijo, ker sedaj ti je jasno, da se celo v čisti, tekoči